

РЕНОВАЦІЯ АРХІТЕКТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА

Автор – Давиденко Катерина, студ. гр. АРХ-19-4мн

Науковий керівник – к. т. н., доц. каф. архітектури Саньков П. М.

ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»

Серед існуючої забудови міст, внаслідок науково-технічного прогресу та зміни технологічних потреб суспільства, все актуальнішою постає проблема наявності спустілих територій та виробничих підприємств, що не функціонують десятиліттями. Відомі промислові райони, які були популярні в ХХ сторіччі, в оновленому вигляді вже не асоціюються з шумом, забрудненням та важким транспортом через те, що сучасна промисловість розвивається в напрямку чистого технологічного виробництва, яке цілком сумісне із повсякденним життям містян. Поступовий занепад колишніх заводів та їх прилеглих територій призводить до значних соціально-економічних наслідків, які надалі постають перед архітекторами та урбаністами.

Незважаючи на економічну ефективність та привабливість підвищення якості життя, Четверта промислова революція несе величезні ризики виникнення нестабільності та можливого краху світової системи, заснованої на принципі мирного співіснування та економічного співробітництва держав з різними соціальними статусами. У зв'язку з цим ставлення до революції асоціюється як виклик, на який людству доведеться відповісти.

В попередніх сторіччях промисловість була визначним економічним чинником впливу на місто. З розвитком технологій, впровадженням ефективних та екологічних методів виробництва і через зміни потреб суспільства, великі за обсягом промислові підприємства почали поступово занепадати. Спочатку споруди втрачають своє функціональне призначення, а згодом стають морально або фізично устарілими і таким чином, перед проєктувальником виникає нова задача: зберегти чи винищити? З врахуванням гуманного підходу до архітектури, необхідно розглядати всі можливі варіанти збереження об'єкту та впровадження нової функції [1]. Вагомим аргументом для покращення існуючої забудови виступають принципи сталого розвитку. Розрахунки вказують на те, що нове будівництво наносить більше шкоди навколишньому середовищу, а «поновлення» об'єкту є більш екологічним. При порівнянні: реконструкція існуючого об'єкту коштує лише 65 % від вартості нового будівництва; під час будівельних робіт витрачається на 23% менше енергії, а викиди CO₂ в середовище знижуються в середньому на 31 % [2].

Перегляд існуючих, але не функціонуючих за призначенням споруд та чіткий план змін для покращення містобудівної ситуації є основним принципом реновації. *Реновація* - від лат. *renovatio*, означає «покращення», завдяки реставрації чи реконструкції існуючої структури без значних порушень первинної цілісності. Проєкти реновації в масштабах об'єкту, кварталу чи навіть району призначені для досягнення позитивних економічних, соціальних і культурних змін у суспільстві. Основна мета більшості проєктів з точки зору містобудування та девелопменту- створити передумови для економічного розвитку міста [3].

Під час розгляду об'єкту, що потребує переосмислення і оновлення, вагомим фактором для прогнозування змін є аналіз всіх існуючих чинників, поглиблене вивчення історико-опорного плану місцевості та визначення можливих заходів щодо повноважень його покращення. Аналіз може виявити дуже жорсткі обмеження, наприклад, якщо об'єкт, що розглядається є пам'ятником архітектури. В такому випадку реновація передбачає декілька сюжетів для оновлення існуючого об'єкту. Основними методами в

реновації будівель є реконструкція та реставрація. Вибір необхідного методу визначається на етапі розгляду історико-опорного плану при виявленні всіх нормативних обмежень та в подальшому обстеженні стану об'єкту.

Реновація потребує законодавчого чіткого регулювання, щоб зберегти пам'ятники архітектури та історичні ареали цілісними і незмінними. Так звані «хрущовки» чи п'ятиповерхівки (зведені в 1957–1968 рр.) , які свого часу були ознакою прогресу, зводилися швидко і мали дуже короткий термін життя: саме тому їх реновація так необхідна. Але важливим фактором реновації є соціальна усвідомленість і взаємозв'язок в даному випадку із мешкацями будинків, району та міста в цілому.

Деякі французькі міста були в схожій з «хрущовками» ситуації, житлові будинки 1960-х років вимагали складного капітального ремонту або повинні були бути знесені і зведені заново.

Також часто необхідно оновлення суспільних зон кварталів: нова транспортна мережа, створення більшої кількості зелених просторів, запезпечення магазинами крокової доступності, що поверне втрачений динамізм.

Визначною подією серед архітекторів стала Премія Міса ван дер Роє 2020 року, яку вручили за проект не нової архітектури, а за концепцію того, як працювати з житловою спадщиною модернізму. Вийшов аналог «системи Алехандро Аравени», тільки для типової забудови 1960-х років. За його системою вдалося зберегти будинок і при цьому забезпечити великий вибір сучасних квартир за найнижчими цінами в місті. Район Бейлмер на південному сході Амстердама був непримітним місцем типової забудови, поки не трапилася катастрофа. У 1992 році, залишившись без двох двигунів, літак Boeing 747 не впорався з керуванням і врізався в один з будинків Бейлмера, забравши життя 43 осіб. Трагедія спричинила занепад району, а слідом за зруйнованим почали поступово зносити старі будівлі і замінювати їх новими. До тих пір поки в 2011 році забудовники не дісталися до останнього об'єкту забудови 1960-х. Останній будинок відстояли в протестах самі жителі. Його хотіли зберегти і як частину історії, і як пам'ятник містобудування: це один з найбільших будинків Нідерландів, довжиною 400 метрів з 500 квартирами на 11 поверхах. А як зробити його і одним з найпопулярніших і доступних на ринку, придумав консорціум девелоперів DeFlat Kleiburg, розробивши проект відновлення та перевтілення типового будинку у новітній, задовольняючий сучасні потреби архітектури та мешканців.

Реновація – це процес, який безпосередньо позитивно впливає на розвиток міст, їх культуру та економіку. Призначення нових функцій об'єкту без порушення його цілісності дозволяє зберегти історичні пам'ятки архітектури, створити сучасне комфортне середовище, запобігаючи витрат на нове будівництво та, при цьому, є більш екологічним за рахунок скорочення терміну та об'єму будівельних процесів. Реновація в області історичного архітектурного спадщини вимагає дуже делікатного ставлення. Крім того, часто перед архітекторами і містобудівниками постають проблеми, які вирішити традиційними і звичними методами не завжди можливо. Для цього необхідно змінити кут зору і шукати нетривіальні підходи. І чим нестандартніше рішення, тим вище ризик помилитися і бути незрозумілим, але результат часто виправдовує ризик. Іноді самі безнадійні, з точки зору відновлення, об'єкти можна оживити за допомогою розглянутих найрізноманітніших підходів.

Результатом досліджень стала участь в конференції Abstracts of international scientific and practical conference у Барселоні та публікація статті на тему: «Реновація промислового середовища» [4].

Список використаних джерел

1. Олссон К. Культурное наследие как стратеги. В кн.: Л. Нистром и К. Фадж. Город и культурно-культурные процессы и городская устойчивость. Kalmar, Lenanders Tryckeri, Шведский совет по городской среде, 2019. С. 430–443.
2. Österbring M., Mata E., Thuvander L., Wallbaum H. Explorative life-cycle assessment of renovating existing urban housing-stocks. *Building and Environment*. Vol. 165, November 2019, p. 106391.
3. Gade A. N., Larsen T. S., Nissen S. B., Jensen R. L. REDIS : A value-based decision support tool for renovation of building portfolios. *Building and Environment*. Vol. 142, September 2018, pp. 107–118.
4. Давиденко Г. В., Саньков П. М. Реновація промислового середовища. *Abstracts of international scientific and practical conference*. January 27–28. Barcelona, 2020. С. 34–35. ISBN 978-84-15927-31-0